

Nr 1086

Sámi giellaláhka

Addojuvvon Helssegis juovlamánu 15 beaivve 2003

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 kapihttal

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmil

Dán lága ulbmilin lea oasisttis dorvvastit vuoddolágas mearriduvvon sápmelaččaid vuoigatvuohta doalahit ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra.

Dán lágas mearriduvvo sápmelaččaid vuoigatvuodas geavahit iežaset giela duopmostuolus ja eará eiseválddi olis sihke almmolaš válddi geatnegasvuodain ollašuhttit ja ovddidit sápmelaččaid gielalaš vuoigatvuodaid.

Ulbmilin lea, ahte sápmelaččaid vuoigatvuohta vuoiggalaš riektegeavvamii ja buori hálddahussii dáhkiduvvo gielas fuolakeahtá ja ahte sápmelaččaid gielalaš vuoigatvuodát ollašuhthtojuvvojit almmá, ahte daidda dárbaša sierra doarjalit.

2 §

Lága heivehanviidodat

Eiseválddit, maidda dát láhka heivehuvvo, leat:

1) Eanodaga, Anára, Soadegili ja Ohcejoga gielddaid doaibmaorgánat ja dakkár gielddaovtastumiid doaibmaorgánat, main muhtin dain gielddain lea lahttun;

2) dat duopmostuolut ja stáhta guovlo- ja

báikkálašhálddahusa eiseválddit, maid virgeviidodahkii ovddabealde máinnašuvvon gielddat ollislaččat dahje osohahkii gullet;

3) Sámi leanaráddehus ja dan oktavuodas doaibmi doaibmaorgánat;

4) sámediggi, sámi áššiid ráddádallangoddi ja nuortalašlága (253/1995) 42 §:s oaivvilduvvon siidačoahkkin;

5) stáhtarádi vuoigatvuohtakansler ja riikkabeivviid vuoigatvuohtaáššeolmmoš;

6) geavaheaddjeáššeolmmoš ja geavaheaddjeváidinlávdegoddi, dásseárvosáttaoilmmoš ja dásseárvolávdegoddi, diehtosuodjesáttaoilmmoš ja vehádatsáttaoilmmoš;

7) Álbmotealáhtalágádus ja eanandolliid ealáhtalágádus; sihke

8) dat stáhta hálddahuseiseválddit, mat nuppástusohcaneiseváldin giedahallet ovddabealde máinnašuvvon hálddahuseiseválddiid olis johtui bohtán áššiid.

Dán lága galgá čuovvut maiddái boazodoallolága (848/1990) ja boazodoalloláhka-ásahusa (883/1990) mielde hálddahusaššiid giedahallamis daid stáhta eiseválddiid ja bálgesiid olis, maid virge- ja doaibmaviidodahkii sámiid ruovttuguovlu ollislaččat dahje osohahkii gullá, sihke Bálgesiid ovtastusas.

Lága heiveheamis fitnodatlágádusaide, fitnodagaide ja ovttaskas olbmuide mearriduvvo 17 ja 18 §:s sihke girkolaš eiseválddiide 30 §:s

Sierranasnjuolggadusat, mat heivehuvvojit sámiid ruovttuguovllus, leat lága 3 kapihtala siste.

3 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvilduvvo:

1) *sámegiela* anáraš-, nuortalaš- dahje davvisámegiela geavahuvvon giella dahje válđočuozáhatjoavkku mielde;

2) *sápmelaččain* sámédikkis addojun lága (974/1995) 3 §:s oaivvilduvvon sápmelaš;

3) *sámiid ruovttuguovlluin* sámédikkis addojun lága 4 §:s oaivvilduvvon sámiid ruovttuguovlu; sihke

4) *eiseválddiin* 2 §` 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon duopmostuolut ja eará eiseválddit ja bálgesat sihke Bálgesiid ovtastus.

2 kapihttal

Gielalaš vuoigatvuodát

4 §

Sápmelačča vuoigatvuohta geavahit sámegiela eiseválddiid olis

Sápmelaččas lea vuoigatvuohta iežas áššis dahje áššis, mas son gullojuvvo, geavahit dán lágas oaivvilduvvon eiseválddi olis sámegiela.

Eiseváldi ii oaččo ráddjet dahje biehttalit ollašuhttimis dán lágas mearriduvvon gielalaš vuoigatvuodaid dan vuodul, ahte sápmelaš máhtta maid eará giela, dego suomadahje ruotagiela.

5 §

Vuoigatvuodalaš persovvna gielalaš vuoigatvuodát eiseválddiid olis

Organisašuvnnas ja vuodđudusas, man beavdegirjegiella lea sámegiella, lea vuoigatvuohta eiseválddiid olis áššiid divššodettiin geavahit beavdegirjegiela ja čuovvut heivvolaš osiin, mii 4 §:s mearriduvvo sápmelačča vuoigatvuodas geavahit sámegiela.

Oahppolágádusas, man oahpahusgiella lea sámegiella, lea vástideaddji ládje vuoigatvuohta geavahit sámegiela dadi mielde go 1 momeanttas mearriduvvo.

6 §

Sámegiela geavaheapmi álbmotválljen orgánain

Eanodaga, Anára, Soadegili ja Ohcejoga gielddaid doaibmaorgánaid sápmelaš lahtuin lea vuoigatvuohta geavahit sámegiela čoahkkimiin sihke čálalaš cealkámušain, mat laktojuvvojit beavdegirjai. Seammá guoská stáhta lávdegottiid, komiteaid, bargjoavkkuid ja vástideaddjelágan mánggalahtot doaibmaorgánaid sápmelaš lahtuid sámiid ruovttuguovllus ja giedahaladettiin áššiid, mat earenoamážit gusket sápmelaččaid, dan olggo-bealdege. Bálgesiid ovtastusa ja dan stivrra čoahkkimiidda oassálasti sápmelaččas lea vástideaddjeládje vuoigatvuohta geavahit čoahkkimis sámegiela.

Ovddabealde dán paragrafas oaivvilduvvon čoahkkimiin galgá dárbbu mielde ordnejuvvot dulkon.

7 §

Vuoigatvuohta almmuhit sámegiela eatnigiellan veahkadatdiehtovuogádahkii

Sápmelaččas, geas lea Suomas ruovttugieldalágas (201/1994) oaivvilduvvon ruovttugielda, lea vuoigatvuohta almmuhit furkejuvvot veahkadatdiehtovuogádahkii eatnigiellanis sámegiella.

8 §

Eiseválddiid diehtujuohkin

Eiseválddit galget álbmogii čujuhuvvon diehtujuohkimis geavahit maidái sámegiela.

Eiseválddiid almmuhusat, gulahusat ja almmustahttimat ja álbmogii addojuvvon eará diedáhusat sihke oahpástagat ja olbmuid geavahussii oaivvilduvvon skovit deavdinrávvagiiguin galget sámiid ruovttuguovllus ráhkaduvvot ja addojuvvot maidái sámegillii.

Gearretreivtti, duopmára, gihligottedoaimmaha dahje dan ossodaga dahje gihligotti sierranas virgedoaimmaha dahje daid virgeolbmo virggi bealis addin gulahusat ja diedáhusat ovttaskas olbmo vuoigatvuoda

áššiin sáhttet goit vihkkehallama mielde ad-
dojuvvot dušše fal suomagillii, jos sáme-
giela geavaheapmi livččii čielgasit dárbbas-
meahtun.

Earáid go 2 §` 1 ja 2 momeanttas oaivvil-
duvvon stáhta eiseválddiid ja lágádusaid olis
galget 1 momeanttas oaivvilduvvon almmu-
husat, gulahusat, almmustahttimat ja diedá-
husat sihke skovit deavdinrávvagiiguin
ráhkaduvvot ja almmustahttojuvvot maiddá
sámegillii, dalle go dat eanas gusket sápm-
elaččaid dahje goas dasa muđuid lea ea-
renoamáš ágga.

Válggaid ja álbmotjienastemiid várás
ráhkaduvvon almmuhangoarttat eai ráhka-
duvvo sámegillii, earret sámediggelágas ad-
dojun lága 24 §:s oaivvilduvvon almmu-
husgoarttat.

9 §

*Lágit ja eará mearrádusat sihke mearrá-
dusevttohusat ja smiehttamušat*

Lágit, mat gusket earenoamážit sápm-
elaččaid ja eará mearrádusat sihke stáhta-
soahpamušat ja eará áššegirji, mat almmu-
stahttojuvvit Suoma mearrádusčoakkáldagas
ja diedáhusat, almmustahttojuvvot
stáhtarádi dahje áššáigullelaš ministeriija nu
mearridettiin maiddá sámegielat jorgalussan.
Seammá guoská ministeriija dahje stáhta eará
eiseválddi njuolggadusaid, rávvagiid,
mearrádusaid ja diedáhusaid.

Ministeriijas dahjege stáhta komiteas, bar-
gojoavkkus dahje daidda buohtastahtti doaib-
maorgánain válmmaštallojuvvon ja doppe
almmustahtti láchkaevttohusat ja smiehta-
mušat dahje daid čoahkkáigeasut almmu-
stahttojuvvot ministeriija nu mearridettiin
maiddá sámegillii, dalle go dat earenoamážit
gusket sápmelaččaid dahje go dasa muđuid
lea earenoamáš ágga.

10 §

*Sámegiela geavaheapmi eiseválddi bargo-
giellan*

Eiseváldi, man doaibma čuoheá dušše
sápmelaččaide, sáhtá geavahit bargogiellanis
sámegiela suomagiela lassin.

3 kapihttal

Njuolggadusat, mat heivehuvvojit sámiid ruovttuguovllus

11 §

Earenoamáš geatnegasvuodát

Ovdalis 2 §` 1 momeanttas oaivvilduvvon
eiseválddit galget sámiid ruovttuguovllu
doaimmahagain ja eará doaibmasajiin čuo-
vut dasa lassin dan, mii 12—16 §:in mearri-
duvvo.

12 §

*Vuoigatvuohta geavahit sámegiela eiseváld-
diid olis*

Sápmelaččas lea vuoigatvuohta áššiid
doaimmahettiin eiseválddi olis geavahit
suoma- dahje sámegiela iežas válljema miel-
de. Vuoigatvuođas geavahit ruotagiela mear-
riduvvo giellalágas (423/2003).

Seammá vuoigatvuohta lea sápmelaččas
sámiid ruovttuguovllu olggobealdege stáhta
eiseválddiid olis dalle, go dat nuppástus-
ohcaneiseváldin giedahallet ruovttuguovllu
eiseválddiid olis johtui boahtán áššiid.

13 §

*Vuoigatvuohta oažžut doaimmahusgirji dah-
je eará áššegirji sámegillii*

Sápmelaš áššeoasálažžii galgá bivdágis ad-
dojuvvot stevdnenohcamuš, duopmu,
mearrádus, beavdegirji dahje eará áššegirji
sámegillii dađi mielde go ášši guoská su
vuoigatvuođa, ovddu dahje geatnegasvuođa,
earret jos jearaldagas lea ášši čoavdáseapmái
čielgasit váikkutmeahtun áššegirji. Jos
sápmelaš áššeoasálaš lea geavahan čálalaččat
dahje njálmmálaččat sámegiela dalle go lea
váldán oktavuođa áššegiedahalli eiseváldái,
galgá sámegielat doaimmahusgirji addot
seamma viidodagas ja vástideaddji eavttuid
mielde almmá, ahte dat bivdojuvvošii sierra.

Doaimmahusgirjjiis galgá goitge addot dušše virggálaš sámegiela jorgalus, jos áššeasálaččat leat mánggas, eaige sii leat ovttaoavilis sámegiela geavaheamis.

14 §

Sámegiela máhttu ja dan dohkálašvuohtagáibádusat

Eiseváldi galgá bargoveaga bálvalussii válddedettiin fuolahit das, ahte dan bargoveahka guđege virgedoaimmahagas dahje eará doaibmasajis bastá bálvalit áššehasaid maiddái sámegillii. Eiseváldi galgá dasa las-sin skuvlema ordnemiin dahje eará doaibma-bijuiguin fuolahit das, ahte bargiin lea dakkár sámegiela máhttu, maid eiseválddi barggut gáibidit.

Sámegiela máhttu sáhtta mearriduvvot giel-lamáhtu dohkálašvuohtagáibádussan stáhta eiseválddiid bargovehkii lágain dahje lága vuodul stáhtaráđi dahje áššáigullelaš minis-terijja ásašusain sihke gieldda eiseválddiid bargiide gieldalága (365/1995) ortnega miel-de, jos dakkár dohkálašvuohtagáibádus ii mearriduvvo lágain dahje lága vuodul. Sámegiela máhttu gehččojuvvo earenoamáš ánsun, vaikko dat ii leatge biddjon virggi, doaimma dahje barggu dohkálašvuohta-gáibádussan.

Sámegiela máhtu dohkálašvuohta-gáibádusain lea heivvolaš osiin fámus, mii mearriduvvo lágas almmosservošiid bargiin gáibiduvvon giellamáhtus (424/2003). Sáme-giela máhttu čájehuvvo almmolaš giella-dutkosiin addojun lágas (668/1994) oaivvil-uvvon gielladutkosiin dahje oahpuid olis čadahuvvon giellaiskosiin dahje allaskuvla-oahpuiguin.

15 §

Eiseválddiid geatnegasvuohta geavahit sámegiela

Eiseválddit galget almmuhusain, bovde-husain ja reivviin, mat sáddejuvvojit ášše-oasálažžii dahje dasa, geasa lága mielde galgá almmuhit ášši, mii lea jodus dahje mii boahá johtui, geavahit ášši giedahallangielas fuolakeahhtá vuostáiváldi iežas giela, jos dat

lea diedus, dahje govttoláččat čilgemis, dahje geavahit sihke suoma- ja sámegiela.

Eiseváldi galgá almmá, ahte dat sierra biv-dojuvvo, geavahit sámegiela go dat vástida dasa sámegillii doaimmahuvvon čálalaš ok-tavuhtaváldimiidda.

Eiseválddit galget doaimmastis muduidege ovddidit sámegiela geavaheami.

16 §

Sámegiela geavaheapmi gieldda áššegirjjiin

Dakkár gieldda, mas sámegielagiid mearri-gieldda ássiin ovddit jagi vuosttaš beaivve lea leamaš stuorit go okta goalmmás, doaibmaorgána galgá geavahit maid sámegiela dakkár beavdegirjjiin ja eará áššegirjjiin, mat eai galgga addot ovttaskas áššeasálažžii ja main lea almmolaš mearkkašupmi. Earáge gieldda doaibmaorgána galgá geavahit sáme-giela dakkár áššegirjiineaset dan viidodagas go gehččet dárbbaslažžan.

17 §

Fitnodatlágádusat ja stáhta dahje gieldda oamastan fitnodagat

Stáhta fitnodatlágádus ja dakkár bálvalusa buvttadeaddji fitnodat, mas stáhtas dahje ovt-tas dahje eanet go ovtta 2 §` 1 momeantta 1 čuoggas oaivvilduvvon gielddas lea mearri-danváldi, galgá sámiid ruovttuguovllus addit dán lágas gáibiduvvon gielalaš bálvalusa ja diedihit olbmuide maiddái sámegillii doaim-ma šlája ja áššeoktavuođa gáibidan viidoda-gas ja vugiin, man ollislaččat árvvoštaladet-tiin ii sáhte atnit fitnodatlágádusa dahje fit-nodaga dáfus govttoheapmin. Stáhta fitno-datlágádussii dan divššodettiin eiseváldi doaimma dasa heivehuvvo, mii dán lágas mearriduvvo eiseválddis.

18 §

Ovttaskas olbmo gielalaš bálvalangeatne-gasvuohta

Jos almmolaš hálldahusbargu lea lágain dahje lága vuodul mearriduvvon ovttaskas olbmui, go dat dikšu dán barggu sámiid

ruovttuguovllus, dasa guoská, mii dán lágas mearriduvvo eiseválddiin. Jos dákkár barggu vuostáiváldi sámiiid ruovttuguovllus mearrahuvvá eiseválddi mearrádusa dahje eará doaibmabiju dahjege eiseválddi ja vuostáiváldi gaskavuoda soahpamuša vuodul, galgá eiseváldi sihkkarastit, ahte barggu divššodettiin addojuvvo dán lága mielde gielalaš bálvalus. Dát galgá maid sihkkarastojuvvot go eiseváldi addá eará go almmolaš hálldahus barggu ovttaskas olbmo bargun sámiiid ruovttuguovllus, jos dán lága eaktudan bálvalusdási doalaheapmi dan gáibida.

4 kapihttal

Vuoigatvuohta dulkomii ja jorgalusii

19 §

Vuoigatvuohta dulkomii

Go dán lága vuodul geavahuvvo ášši njálmmálaš giedahallamis sámegiella, galgá ášši giedahallama viggat addit sámegiela máhtolaš bargi dikšumii. Jos eiseválddi olis ii leat dakkár sámegiela máhtolaš bargi, guhte sáhtášii giedahallat ášši, galgá eiseváldi ordnet nuvtá dulkoma, jos dat ieš ii fuolat dulkomis.

20 §

Vuoigatvuohta doaimmahusgirjji ja eará áššegirjji jorgalusii

Jos hálldahusáššis, hálldahusláhkegeava-hanáššis dahje rihkusáššis stevdenohcamuš, duopmu, beavdegirji dahje eará áššegirji lea ráhkaduvvon suoma- dahje ruotagillii, galgá eiseváldi addit sápmelaš áššeoasálašzii su bivdaga mielde nuvtá virggálaš sámegielat jorgalusá dáin áššegirjjiin dađi mielde go ášši guoská su vuoigatvuođa, ovddu dahje geatnegasvuođa, earret jos jearaldagas lea áššeoasálaš čielgasit váikkutmeahtun áššegirji. Jorgalus galgá laktojuvvot doaimmahusgirjái dahje eará áššegirjái.

Jos virggálaš jorgalusas lea jorgalanmeattáhus, de eiseváldi galgá divvut dan, jos dan divvun ii leat čielgasit dárbbasmeahtun.

Sápmelaš áššeoasálašzii galgá dalle addit nuvtá divvojun doaimmahusgirji.

21 §

Vuoigatvuohta oazžut jorgalusá sámegiela doaimmahagas

Eiseválddis, mii dán lága vuodul galgá addit doaimmahusgirjijistis sámegielat jorgalusá dahje sámegielat doaimmahusgirjji, lea vuoigatvuohta oazžut jorgalusá sámegiela doaimmahagas, jos jorgalusá skáhppon ii muđuid heivvolaččat lihkostuva. Vástideaddji ládje eiseválddis lea vuoigatvuohta oazžut doaimmahagas suomagielat jorgalusá dasa sámegillii guddojuvvon áššebáhpáris.

22 §

Geatnegasvuohta jorgaleamis dahje dulkomis šaddan goluin

Jos stáhta eiseváldi galgá addit dahje doaimmahit áššeoasálašzii doaimmahusgirjji dahje áššegirjji sámegielalažžan dahje sámegielalaš jorgalusá dahje geavahit dulkoma, de stáhta lea vásttolaš sámegielalaš doaimmahusgirjji ráhkadeamis dahje jorgaleamis dahjege dulkomis šaddan goluin.

Gielda, gieldaovttastupmi dahjege bismagoddi dahje searvegoddi lea vásttolaš 4—6, 12, 13, 15, 16 ja 30 §: s oaiivilduvvon doaimmahus- dahje eará áššegirjji ráhkadeamis dahje jorgaleamis ja dulkomis šaddan goluin.

23 §

Jorgalusá skáhppon áššehasa goasttádusain

Jos stáhta, gielda dahje gieldaovttastumi eiseváldái dahjege girkolaš eiseváldái lea guddojuvvon sámegielat áššegirji, vaikko áššehasa ii leat vuoigatvuohta geavahit sámegiela máinnašuvvon eiseválddi olis, galgá eiseváldi dárbbu mielde áššehasa gullama mannel skáhppot su goasttádusain áššegirjjiis jorgalusá gillii, mii geavahuvvo eiseválddi olis.

5 kapihttal

**Doaibmabijut, mat ovddidit gielalaš vuoi-
gatvuodaid**

24 §

*Eiseválddiid geatnegasvuohhta ollašuhhtit gie-
lalaš vuoi-gatvuodaid*

Eiseváldi galgá doaimmastis iešdoaimma-
laččat fuolahit das, ahte dán lága dorvvastan
gielalaš vuoi-gatvuodaid ollašuvvet geavadis.
Dat galgá čujuhit álbmogii, ahte bálvala maid
sámegillii.

Eiseváldi sáhtá addit buoretge gielalaš
bálvalusa go mii dán lágas gáibiduvvo.

25 §

*Virgefriddjavuohhta bálkkain ja friddjavuohhta
barggus eretorrumi sámegiela máhtu háhkama
várás*

Dakkár 2 §` 1 momeanttas oaivvilduvvon
stáhta eiseválddi virgeolbmoss, gean virge-
viidodat lea ollásit sámiiid ruovttuguovllus,
lea vuoi-gatvuohhta, jos su virgegaskavuoh-
ta dán eiseválddi bálvalusas lea bistán unni-
musat jagi, oažžut virgefriddjavuohda
bálkkáin virgebargguidis dikšumii dárbbaslaš
sámegiela máhtu háhkama várás. Bargis, gii
bálvala dakkár eiseválddi, lea vástideaddji
eavttuid mielde vuoi-gatvuohhta oažžut friddja-
vuohda barggus eretorrumi seamma dárkku-
hussii.

Ovddabealde 2 §` 1 momeanttas oaivvil-
duvvon gielda dahje gieldaovttastumi ja
dakkár 2 §` 1 momeantta 2 ja 3 čuoggas
oaivvilduvvon stáhta eiseválddi bálvaleaddji
bargái, gean virgeguovllus oassi lea sámiiid
ruovttuguovllus, sihke Bálgesiid ovtastumi
bargovehkii gullevažžii sáhtá miedihuvvot
virgefriddjavuohhta bálkkáin dahje friddja-
vuohhta barggus eretorrumi virgebargguid
dikšumii dárbbaslaš sámegiela máhtu
háhkama várás, jos su bálvalangaskavuohhta
dán bargoaddi bálvalusas lea bistán unnimu-
sat jagi. Stáhtaráđi ásaheam sáhtá mearridit
eará virgefriddjavuohda dahje barggus eretor-
ruma eavttuin.

Virgefriddjavuohhtamearrádusa dahje barg-
gus eretorrumearrádusa eaktun sáhtá bid-
djot, ahte bargi, gii lea bálvalusas, dahká ei-
seválddiin čálalaš soahpamuša, man mielde
son bargá eiseválddi bálvalusas sámiiid ruovt-
tuguovllus virgefriddjavuohda dahje barggus
eretorruma nohkama mannel dihto áiggi, mii
ii oaččo leat guhkit go okta jahki. Soahpa-
muššii sáhtá váldit mearrádusa das, ahte
bargi, gii lea bálvalusas, máksá eiseváldái
eanemusat giellaskuvlema njulgestaga daga-
han goluid vástideaddji soahpamušsáhkku, jos
son sohppojuvvon áigodagas lihccu iežas eret
dahje juos son ieš dagaha lihcohallama eará
ákka go buozanvuohda geažil.

26 §

Sámegiela doaimmahat

Sámegiela jorgaleami ja eará dán lágas
mearriduvvon bargguidd várás sámegiddis lea
sámegiela doaimmahat, mii galgá leat sámiiid
ruovttuguovllus.

Sámegiela doaimmahagas mearriduvvo
dárkileappot stáhtaráđi ásaheam.

27 §

Sámegiela veahkeheaddji

Sámi leanaráddehusas sihke stáhta guovlo-
ja báikkálašhálddaha eiseválddi olis sáhtá
sámiiid ruovttuguovllus leat sámegiela veah-
keheaddji. Veahkeheaddji bálvalusat leat
áššehassii nuvttá.

28 §

Bearráigeahčču ja čuovvun

Juohke eiseváldi bearráigeahččá iežas
doaibmasuorggis dán lága čuovvuma.

Sámegiddi čuovvu dán lága heiveheami ja
sáhtá addit ávžžuhusaid giellalahkaásaheap-
mái laktáseaddji gažaldagain ja dahkat álga-
giid daid vigiid divvuma várás, maid dat
fuomáša.

29 §

Diedáhus

Sámegiela doaimmahat addá ovttas sámedikki ásahan sámi giellarádiin válgabajiid mielde sámediggái diedáhusa sámegiela láhkaásaheami heiveheamis sihke sápmelaččaid gielalaš vuoigatvuodaid ollašuvvamis ja gielladiliid ovdáneamis dađi mielde go stáhtaráđi ášahusain dárkileappot mearriduvvo.

Stáhtaráđi giellalahkaásaheami heiveheami guoskevaš diedáhusas mearriduvvo giellalágas.

6 kapihttal

Sierra njuolggadusat

30 §

Girkolaš eiseválddit

Mii dán lágas ášahuvvo sámegiela geavaheamis stáhta eiseválddiid olis, heivehuvvo dat maiddái áššeosálaččaid geavahan gillii, doaimmahusgirjjiin ja eará áššegirjjiin geavahuvvon gillii Oulu bismagotti duopmokapihtalis ja dain girkohearrádoaimmahagain, maid doaibmaviidodahkii sámiid ruovttuguovlu dahje dan oassi gullá, jos ášši ii leat dakkár, ahte dan girkolága (1054/1993) mielde galgá atnit gullat girku iežas áššin, sihke ortodoksalaš girkogotti Oulu bismagotti kansliijas.

Mii dán lága 1, 4, 5, 8, 20 ja 24 §:s mearriduvvo, heivehuvvo vástideaddji ládje evangelalaš-luteralaš girku Eanodaga, Anára, Ohcejoga ja Soadegili searvegottiide, jos ášši ii leat dakkár, ahte dan galgá girkolága mielde atnit gullat girku iežas áššin, sihke ortodoksalaš girkogotti Sámi searvegoddái.

31 §

Stáhta ekonomalaš ovddasvástádus

Stáhta bušehtti galgá váldit mearreruđa stáhtadoarjagiidda gielddaide, searvegottiide, sámiid ruovttuguovllu bálgesiidda sihke

18 §:s oaivvilduvvon ovttaskas olbmuide earenoamáš lassigoluid gokčama várás, mat dán lága heiveheamis šaddet.

32 §

Sámegiela sajádat muhtin hálddahussurggiin

Sápmelaččaid vuoigatvuodas oažžut vuoddoskuvla- ja eará oahpahusa iežaset eatnigillii, sámegiela oahpahusas ja sámegielas oahpahusgiellan, oahppoávnnašin ja dutkkusgiellan mearriduvvo sierra.

Sápmelaččaid vuoigatvuodas oažžut beaivedivššu iežaset eatnigillii mearriduvvo mánáid beaivedivššus addojun lágas (36/1973).

Dán lága 2 §` 1 momeanttas oaivvilduvvon eiseválddit galget čuovvut dán lága njuolggadusaid heivehettiin buohcci sajádagas ja vuoigatvuodain addojun lága (785/1992) ja sosiálafuolahusa áššehasa sajádagas ja vuoigatvuodain addojun lága (812/2000)

33 §

Dárkilit njuolggadusat

Dárkilit njuolggadusat dán lága ollašuttimis addojuvvojit stáhtaráđi ášahusain.

7 kapihttal

Fápmuiboahdin- ja sirddanjuolggadusat

34 §

Fápmuiboahdin

Dát láhka boahdá fápmui oddajagimánu 1 beaivve 2004 ja dainna gomihuvvo njukčamánu 8. beaivve 1991 addojuvvon láhka sámegiela geavaheamis eiseválddiid olis (516/1991) dasa maŋnel dahkkon nuppástusaiguin.

Ovdal dán lága fápmuiboahtima sáhtta álggahit dan ollašuttima gáibidan doaibmajuid.

Dát láhka almmustahttojuvvo Suoma mearrádusčoaččalágas maiddá anáraš-, nuortalaš- ja davvisámegiela jorgalussan.

35 §

Sirddanjuolggadusat

Eará lága dahje ásahusa čujuhus dáinna lágain gomihuvvon sámegiela geavaheamis eiseválddiid olis addojun láhkii, gehččojuvvo lága fápmuiboahtima mannel oaivvildit čujuhusa dán láhkii.

Ovdal dán lága fápmuiboahtima johtui bohtán áššiide heivehuvvojit ain dán lága fápmui bohtima mannel dat njuolggadusat, mat leat leamaš fámus, jos eiseváldi áššehasa vuoigatvuoda ja ovddu geahčadettiin ii eará mearrit.

Helssegis juovlamánu 15 beaivve 2003

Dásseválddi Presideanta

TARJA HALONEN

Vuoigatvuohtaministtar *Johannes Koskinen*